

Обґрунтування
про прийняття постанови НКРЕКП «Про внесення змін до постанови
НКРЕКП від 25 лютого 2022 року № 332»

Ураховуючи Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 64 «Про введення воєнного стану в Україні» (зі змінами), відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», ураховуючи протоколи нарад за участі представників Міністерства енергетики України та НКРЕКП, а також ураховуючи пропозиції учасників ринку електричної енергії, з метою стабілізації фінансового стану учасників ринку електричної енергії, НКРЕКП прийнято постанову від 25 лютого 2022 року № 332 «Про забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії, у тому числі фінансового стану учасників ринку електричної енергії на період дії в Україні воєнного стану» (далі – Постанова № 332).

Водночас, Регулятором затверджено низку змін до Правил ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 307 (далі – Правила ринку), спрямованих на запровадження механізму використання рахунків ескроу на балансуєчому ринку електричної енергії (постанова НКРЕКП від 17.01.2023 № 109; постанова НКРЕКП від 10.10.2023 № 1882; постанова НКРЕКП від 05.12.2023 № 2277), та зокрема передбачають процедуру формування платіжних документів/звітів ППБ/СВБ відповідно до договорів про участь у балансуєчому ринку та договорів про врегулювання небалансів, а також порядок розрахунку фінансової гарантії та максимальний обсяг продажу електричної енергії на ринку «на добу наперед».

Зміни, передбачені вищезазначеними постановами у частині запровадження використання рахунків ескроу на балансуєчому ринку, набувають чинності у хронологічній послідовності з 01 липня 2024 року, у зв'язку з чим, виникає необхідність щодо виключення окремих положень Постанови № 332 з огляду на врегульованість цих відносин зазначеними змінами до Правил ринку.

Крім того, постановою від 27.09.2022 № 1221 Регулятором затверджено Методику визначення істотного коливання цін та встановлення граничних цін на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та балансуєчому ринку, відповідно до якої приймалися рішення щодо встановлення та перегляду граничних цін, у зв'язку з чим, виникає необхідність щодо виключення окремих положень Постанови № 332.

Разом з цим, підпунктом 7 пункту 1 Постанови № 332 встановлено настанови учасникам ринку електричної енергії щодо уникнення операцій на ринку електричної енергії, за результатами яких формується від'ємна сальдована величина більше ніж 1 МВт·год за розрахунковий період, здійснення аналізу адміністратором розрахунків та оператором ринку врегулювання учасниками ринку такої від'ємної сальдованої величини та наслідки такого врегулювання.

Відповідно до абзацу другого підпункту 7 пункту 1 Постанови № 332 від'ємна сальдована величина – це різниця між сумарним обсягом купівлі електричної енергії учасником ринку за двосторонніми договорами (далі – ДД), на ринку «на добу наперед» (далі – РДН) та імпорту електричної енергії та сумарним обсягом продажу електричної енергії учасником ринку за ДД, на РДН та експорту електричної енергії за кожний розрахунковий період.

Відповідно до абзацу четвертого підпункту 7 пункту 1 Постанови № 332, адміністратор розрахунків застосовує санкції до учасників ринку, зокрема за здійснення врегулювання від'ємної сальдованої величини шляхом купівлі обсягів електричної енергії на внутрішньодобовому ринку (далі – ВДР) за наявності операцій з продажу на РДН в один розрахунковий період.

При цьому, у разі якщо від'ємна сальдована величина сформувалась за розрахунковий період, у якому на РДН заявлений обсяг продажу був меншим за заявлений обсяг купівлі, адміністратор розрахунків не вживає заходів, передбачених абзацом четвертим підпункту 7 пункту 1 Постанови № 332.

Також варто зазначити, що масштабні руйнування завдані енергосистемі внаслідок збройної агресії проти України призвели до дефіциту генеруючої потужності, та як наслідок, до збільшення потреби в імпорті електричної енергії, необхідності застосування заходів з примусового зменшення відбору (споживання) електричної енергії для балансування енергосистеми та ускладнення можливості точного прогнозування учасниками ринку своєї торгової діяльності на ринку, що в свою чергу є одним із основних елементів господарської діяльності учасників ринку на ринку електричної енергії.

За таких умов, виникає необхідність забезпечення можливості застосування учасниками ринку усіх можливих інструментів для мінімізації обсягів небалансів електричної енергії, що виникають з причин, які не залежать від здійснення ними господарської діяльності на ринку електричної енергії, та необхідність залучення додаткових обсягів імпорту електричної енергії.

Зважаючи на зазначене, листом від 29.05.2024 № 01/32441 НЕК «УКРЕНЕРГО» надано пропозиції щодо внесення змін до підпункту 7 пункту 1 Постанови № 332, що передбачають допустиму кількість випадків від'ємної сальдованої величини, в межах яких до учасника ринку не застосовуються санкції, перегляд обсягів допустимого перевищення обсягу від'ємної сальдованої величини, або призупинити на певний період (декада/місяць) здійснення контролю за від'ємною сальдованою величиною на більше ніж 1 МВт·год (включно) за розрахунковий період, або не застосовувати санкції, передбачені цим підпунктом, до учасників ринку, що здійснюють імпорт електричної енергії.

В свою чергу, Регулятором постановою НКРЕКП від 30.05.2024 № 1061 внесено зміну до Постанови № 332, відповідно до якої дію абзаців четвертого та п'ятого підпункту 7 пункту 1 Постанови № 332 зупинено строком до 01 липня 2024 року. При цьому, з урахуванням зазначених змін, оператор системи передачі (у ролі адміністратора розрахунків) та оператор ринку

зобов'язані здійснювати аналіз врегулювання учасниками ринку від'ємної сальдованої величини.

Так, НЕК «УКРЕНЕРГО» проінформовано Регулятора щодо випадків формування учасниками ринку обсягів від'ємної сальдованої величини за розрахунковий період протягом призупинення дії абзаців четвертого та п'ятого підпункту 7 пункту 1 Постанови № 332, водночас НЕК «УКРЕНЕРГО» не повідомлялось про наявність ознак зловживання на ринку електричної енергії, узгодженої торгівлі двох та більше учасників ринку, циклічних схем перепродажу або спроб впливу на ціну електричної енергії.

При цьому, НЕК «УКРЕНЕРГО» листом від 21.06.2024 № 01/37983 запропоновано внести зміни до підпункту 7 пункту 1 Постанови 332, у частині підвищення граничного обсягу застосування санкцій до учасників ринку які сформували від'ємну сальдовану величину з 10 МВт·год до 20 МВт·год, та здійснення оператором системи передачі відхилення повідомлень учасника ринку на реєстрацію обсягів двосторонніх договорів виключно щодо обсягів продажу такого учасника ринку.

Разом з цим, урахувуючи поточний стан енергосистеми України, систематичне вжиття заходів з примусового зменшення обсягу відбору електричної енергії споживачами на виконання оперативних команд диспетчера, необхідність максимізації обсягів імпорту електричної енергії для забезпечення безпеки постачання електричної енергії в Україні, а також відсутність у діяльності учасників ринку ознак зловживання на ринку електричної енергії за період призупинення дії абзаців четвертого та п'ятого підпункту 7 пункту 1 Постанови № 332, доцільно продовжити призупинення дії положень Постанови № 332 у частині застосування санкцій за формування учасниками ринку від'ємної сальдованої величини за розрахунковий період.

Ураховуючи зазначене Департамент енергоринку пропонує до розгляду комісії проєкт змін до Постанови № 332, яким передбачено уточнення положень Постанови № 332, а також продовження терміну зупинки дії положень Постанови № 332 у частині застосування санкцій за формування учасниками ринку від'ємної сальдованої величини за розрахунковий період, у строк до 01 вересня 2024 року.

**Директор
Департаменту енергоринку**

Ілля СІДОРОВ

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

№ _____

Київ

Про внесення змін
до постанови НКРЕКП
від 25 лютого 2022 року № 332

Відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії» та «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», у зв'язку з воєнним станом в Україні, введеним відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 та продовженим Указами Президента України від 14 березня 2022 року № 133/2022, від 18 квітня 2022 року № 259/2022, від 17 травня 2022 року № 341/2022, від 12 серпня 2022 року № 573/2022, від 07 листопада 2022 року № 757/2022, від 06 лютого 2023 року № 58/2023, від 01 травня 2023 року № 254/2023, від 26 липня 2023 року № 451/2023, від 06 листопада 2023 року № 734/2023, від 05 лютого 2024 року № 49/2024 та від 06 травня 2024 року № 271/2024, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Унести до пункту 1 постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 25 лютого 2022 року № 332 «Про забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії, у тому числі фінансового стану учасників ринку електричної енергії на період дії в Україні воєнного стану» такі зміни:

1) підпункт б виключити.

У зв'язку з цим підпункти 7 – 27 вважати відповідно підпунктами 6 – 26;

2) зупинити до 01 вересня 2024 року дію абзаців четвертого та п'ятого підпункту 6;

3) абзаци десятий та одинадцятий підпункту 7 виключити.
У зв'язку з цим абзац дванадцятий вважати абзацом десятим;

4) абзац перший підпункту 8 виключити.
У зв'язку з цим абзац другий вважати абзацом першим;

5) абзац перший підпункту 12 виключити.
У зв'язку з цим абзаци другий – четвертий вважати відповідно абзацами першим – третім;

6) підпункт 16 виключити.
У зв'язку з цим підпункти 17 – 26 вважати відповідно підпунктами 16 – 25.

2. Ця постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова НКРЕКП

Валерій ТАРАСЮК